

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Dějepis
- Občanská výchova

Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení: Vyučovací předmět Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku 2 hodiny týdně

Organizační vymezení: Výuka probíhá převážně ve třídách, pro zpestření mimo školu v terénu (exkurze, výstavy, muzea, galerie, archivy)

Obsahové vymezení: Naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a společnost vzdělávacího oboru Dějepis a příslušných tematických okruhů průřezových témat RVP pro základní vzdělání včetně začlenění a využití mezipředmětových vztahů.

Vzdělávací cíle:

- získávat základní poznatky o konání člověka v minulosti
- kultivace historického vědomí jedince ve smyslu předávání historické zkušenosti
- poznávání dějů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do současnosti
- důraz na dějiny 19. a 20. století, kde jsou kořeny většiny současných celospolečenských jevů
- uplatňovat zřetel k hodnotám evropské civilizace
- zaměřovat se na utváření pozitivních občanských postojů
- rozvíjet vědomí příslušnosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu
- podporovat přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany
- rozvíjet časové a prostorové představy historických jevů a dějů
- vést žáky k tomu, že historie není uzavřenou minulostí, ale je kladením otázek, jimiž se současnost ptá po svém vlastním charakteru
- uplatňovat zřetel k dějinám regionu, znalost významných osobností i památek
- zaměření na prevenci rasistických postojů
- vést k toleranci a respektování lidských práv
- získávání informací o historických skutečnostech z dostupných zdrojů
- práce s informačními médii

Metody a formy práce: podle charakteru učiva a stanoveného cíle

- frontální výuka spojená s didaktickými pomůckami
- práce ve skupinách
- samostatná práce s textem a literaturou
- práce na interaktivní tabuli
- řešení problémů
- brainstorming

- myšlenková mapa
- práce s mapou
- práce na počítači
- filmové ukázky
- besedy, přednášky a diskuse s odborníky
- projektové vyučování
- exkurze

Mezipředmětové vztahy: matematika, zeměpis, chemie, fyzika, český, občanská výchova, výtvarná výchova, hudební výchova

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:	• Rozvoj schopnosti poznávání
Sociální rozvoj:	• Komunikace
	• Mezilidské vztahy
Morální rozvoj:	• Hodnoty, postoje, praktická etika

Environmentální výchova (ENV)

- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Multikulturní výchova (MKV)

- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Kulturní difference
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

- Jsme Evropané
- Objevujeme Evropu a svět

Výchova demokratického občana (VDO)

- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- Občan, občanská společnost a stát

Mediální výchova (MEDV)

Tematické okruhy receptivních činností:	• Fungování a vliv médií ve společnosti
	• Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
	• Vnímání autora mediálních sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení:

- vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí
- propojovat poznatky do širších celků, vytvářet si komplexní pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů:

- vyhledávat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívat získané vědomosti a dovednosti
- při řešení problémů volit vhodné způsoby řešení, objevovat paralely s historií
- svá řešení posoudit z nejrůznějších společenských aspektů a obhájit je

Kompetence komunikativní:

- souvisle a výstižně formulovat své myšlenky a názory
- pochopit potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím
- využívat informační a komunikační prostředky a technologie jako nástroj poznání
- zapojovat se do diskuse, obhajovat svůj názor

Kompetence sociální a personální:

- chápat význam týmové práce a postavení samostatné práce
- přijímat a získávat role v různých skupinách
- utvářet příjemnou atmosféru v týmu
- naučit se diskutovat

Kompetence občanské:

- přijmout základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy
- respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot
- odmítat útlak a hrubé zacházení, uvědomění si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- poznat naše kulturní tradice a historické dědictví, cítit potřebu je chránit
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence pracovní:

- dodržovat pravidla, plnit povinnosti a závazky
- využívat znalostí získaných ve škole i v běžné praxi pro svůj další rozvoj
- orientovat se v základních aktivitách, které jsou potřebné pro uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci
- vzájemná pomoc

Kompetence digitální:

- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy;
- seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení;
- klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učíme je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k využívání digitálních aplikací pro práci s historickými prameny – analyzovat dobové dokumenty, historické fotografie, mapy, grafy, karikatury, zvukové záznamy, filmy a výpovědi pamětníků

Vzdělávací oblast:

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Dějepis
- Občanská výchova

Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové vymezení: Vyučovací předmět Občanská výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. až 9. ročníku po jedné hodině týdně.

Organizační vymezení: Výuka probíhá převážně v kmenové třídě, pro zpestření vyučovací hodiny i mimo školu v terénu (vycházka, exkurze).

Obsahové vymezení: Naplňování očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a společnost vzdělávacího oboru Občanská výchova a příslušných tematických okruhů průřezových témat RVP pro základní vzdělávání včetně začlenění a využití mezipředmětových vztahů.

Vzdělávací cíle:

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáka
- orientovat žáky ve významných okolnostech společenského života, seznámit je s postavením
- jednotlivců ve struktuře společenských vztahů
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života
- formovat vědomí zodpovědnosti za vlastní život
- vést žáky k sebepoznání a přijímání pozitivních životních hodnot
- vybavit žáky znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti
- seznámit žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu
- zaměřit se na utváření pozitivních občanských postojů
- rozvíjet vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu
- podporovat přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany
- prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot
- přispět také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech
- zaměřovat se na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb
- pomoci nalézt žákům cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací

- seznámit žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjet jejich orientaci ve světě financí
- přiblížit žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády
- ukázat žákům možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života
- učit žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky
- rozvíjet občanské a právní vědomí žáků
- posilovat smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivovat žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti
- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Formy a metody práce: podle charakteru učiva a stanoveného cíle

- frontální výuka spojována s praktickými cvičeními, s použitím didaktických pomůcek
- práce ve skupinách
- kooperativní vyučování
- Brainstorming
- myšlenková mapa
- skládkové učení
- sebehodnocení žáků
- projektové vyučování

Mezipředmětové vztahy: anglický jazyk, německý jazyk, pracovní činnosti, přírodopis, český jazyk, zeměpis, výtvarná výchova, dějepis, výchova ke zdraví, základy práce s počítačem

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj:	• Seberegulace a sebeorganizace
Sociální rozvoj:	• Mezilidské vztahy
	• Komunikace
	• Kooperace a kompetice
Morální rozvoj:	• Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana (VDO)

- Občanská společnost a škola
- Občan, občanská společnost a stát
- Formy participace občanů v politickém životě
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

Multikulturní výchova (MKV)

- Kulturní difference
- Lidské vztahy
- Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova (ENV)

- Ekosystémy
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova (MEDV)

- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Fungování a vliv médií ve společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- vybírat a využívat vhodné způsoby metody pro efektivní učení
- propojovat získané poznatky do širších celků a nalézat souvislosti
- hodnotit získané poznatky, třídit je, vyvozovat z nich závěry

Kompetence komunikativní

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- umět naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagovat
- komunikovat na odpovídající úrovni
- umět využívat ke komunikaci vhodné technologie

Kompetence sociální a personální

- tvořivě přistupovat k řešení problémů
- umět vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a umět nalézt řešení
- umět kriticky myslet a mít schopnost vhodnou formou hájit svá rozhodnutí a názory
- umět spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchat a pomáhat
- upevňovat dobré mezilidské vztahy
- umět hodnotit práci svoji i ostatních
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Kompetence občanské

- znát legislativu, obecné morální zákony a dodržovat je
- respektovat názory ostatních
- formovat si volní a charakterové rysy
- zodpovědně rozhodovat podle dané situace

Kompetence pracovní

- vést žáky k efektivitě při organizování vlastní práce
- samostatně vyhledávat informace a dále s nimi pracovat

Kompetence digitální

- vedeme žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě
- podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
- vedeme žáky k odlišování faktů od názorů a hodnocení, ověřování faktů pomocí otázek nebo porovnání s dostupnými informačními zdroji